

**Ikäihmisten perhehoidon toimintaohje
Kanta-Hämeen hyvinvointialueella
1.1.2026 lukien**

LUONNOS

Sisällys

1. Toimintaohjeen tehtävä.....	4
Ikäihmisten perhehoito Kanta-Hämeen hyvinvointialueella	4
2. Perhehoitoa koskevat muut säädökset.....	5
3. Ikääntyneiden perhehoidon tavoite ja tarkoitus	6
4. Perhehoidon muodot.....	7
4.1. Pitkäaikainen perhehoito	7
4.2. Lyhytaikainen perhehoito	7
4.3. Osavuorokautinen perhehoito	8
4.4. Perhehoito asiakkaan kotona.....	8
4.5. Perhehoito kriisisijoituspaikkana	8
5. Perhehoitajan ja perhekodin määritelmät, soveltuvuuden arviointi.....	9
6. Perhehoidon myöntäminen ja perhehoitoon sijoittaminen	11
7. Toimeksiantosopimus	14
7.1. Ilmoittamisvelvollisuus.....	15
7.2. Valvonta	15
7.3. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	15
7.4. Perhehoidon päättymisen	16
8. Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulu korvaukset.....	18
8.1. Pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkiot	18
8.2. Lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkiot ja kulu korvaus.....	19
8.3. Osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulu korvaus	21
8.4. Asiakkaan kotona tapahtuvan perhehoidon hoitopalkkiot.....	22
8.5. Kulukorvaus.....	22
8.6. Matkakulut perhehoidossa	23
8.7. Käynnistämiskorvaus.....	24
8.8. Perhehoidon hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen perhehoidon keskeytyessä tai päättyessä	25
9. Perhehoitajan asema	27
9.1. Perhehoitajan oma yhteyshenkilö	27
9.2. Perhehoidossa olevien asiakkaiden omatyöntekijät perhehoitajan yhteistyötahoina	27
9.3. Perhehoitajan vapaiden kertyminen ja pitäminen.....	27
9.3.1. Pitkäaikaisen perhehoitajan vapaa.....	27
9.3.2. Pitkäaikaisen perhehoitajan henkilökohtainen vapaa.....	28
9.3.3. Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoitajan vapaa.....	29
9.3.4. Perhehoitajan vapaa perhehoitoasiakkaan kotona tapahtuvassa perhehoidossa.....	30
9.4. Perhehoitajan sairastuminen	31

9.4.1.	Perhehoitajan sairastuminen, pitkäaikainen perhehoito	31
9.4.2.	Perhehoitajan sairastuminen, lyhytaikainen ja osavuorokautinen perhehoito	32
9.4.3.	Perhehoitajan sairastuminen, asiakkaan kotona tapahtuva perhehoito	32
9.5.	Perhehoidon toteutumisen raportointi sekä palkkioiden ja kulukorvausten maksatusaikataulu	33
9.6.	Perhehoitajan kuntoutus	33
9.7.	Perhehoitajan eläketurva	34
9.8.	Vakuutukset perhehoidossa	34
9.9.	Perhehoitajan täydennyskoulutus ja tuki	35
9.10.	Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset	35
9.11.	Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus sekä oikeus tietojen saantiin	36
9.12.	Riskit ja kriisitilanteet perhehoidossa	37
9.13.	Ikääntyneen asiakkaan menehtyminen perhehoitokodissa	38
10.	Perhehoitoa saavan ikääntyneen henkilön asema	39
10.1.	Hoito- ja palvelusuunnitelma	39
10.2.	Yhteydenpito omaisiin / läheisiin	39
10.3.	Lääkehoidon toteutuminen perhehoidossa	39
10.4.	Asiakasmaksut	40
10.5.	Perhehoidossa olevan asiakkaan yksityis- ja käyttö varat	40
10.6.	Perhehoidon aikana tapahtuvat matkat ja retket	41
10.7.	Ikääntyneen perhehoidon asiakkaan oikeudet	42
10.8.	Kuvauslupa	42
11.	Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tehtävät ikäihmisten perhehoidossa	44
Liite 1	Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ikäihmisten perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset	45

1. Toimintaohjeen tehtävä

~~Ikäihmisten perhehoito Kanta-Hämeen hyvinvointialueella~~

Perhehoidon järjestämistä ohjaa ensisijaisesti perhehoitolaki (263/2015). Tämä toimintaohje on Kanta-Hämeen hyvinvointialueen **ikäihmisten palveluiden toimialan** hallinnollinen ohje siitä, miten toteutetaan toimeksiantosopimussuhteista perhehoitoa. Toimintaohjeen tavoitteena on taata hyvinvointialueella yhtenäinen ikäihmisten perhehoidon **toteuttamismalli erilaiset perhehoitomuodot huomioon ottaen**. Perhehoidon toimintaohjeen on tarkoitus palvella perhehoitoa ~~tarjovaa~~ **järjestävää** hyvinvointialuetta, **perhehoitoa saavaa ikääntyntä** ja hänen läheisiään, ~~hän~~ **hän** ~~läheisiään~~, perhehoitajaa ja ~~perhehoidon järjestäjä~~ **perhehoitoa koordinoivia toimijoita**.

2. Perhehoitoa koskevat muut säädökset

Toimeksiantosuhteista perhehoitoa ja sen järjestämistä normittavia lakeja:

- Perhehoitolaki (263/2015)
- Hallintolaki (434/2003)
- Hallintolainkäyttölaki (586/1996)
- Henkilötietolaki (523/1999)
- Kotikuntalaki (201/1994)
- Julkisten alojen eläkelaki (81/2016)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki (734/1992) ja asetus (912/1992) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
- **Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)**
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- **Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)**
- ~~Lastensuojelulaki (412/2007)~~
- Mielenterveyslaki (1116/1990)
- Pelastuslaki (379/2011)
- Sairausvakuutuslaki (1224/2004)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Työntekijän eläkelaki (395/2006)
- ~~Työsopimuslaki (55/2001)~~
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

3. Ikääntyneiden perhehoidon tavoite ja tarkoitus

Perhehoito on osa- tai ympärivuorokautisen hoidon ja/tai huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Hyvinvointialue tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa (Perhehoitolaki 263/2015). **Kanta-Hämeen hyvinvointialueella ei käytetä ikääntyneiden perhehoidon järjestämisessä sopimuksia ammatillisten perhehoitokotien kanssa.**

Hoivalla ja huolenpidolla pyritään edistämään hoidossa olevan henkilön toimintakyvyn ylläpitoa kuntoutuksen periaatteita hyödyntäen sekä vahvistaen **perhehoitoa saavan ikääntyneen** perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. Palvelun perustana ovat ihmisarvon kunnioittaminen, oikeus arvokkaaseen vanhuuteen ja hyvään kohteluun.

Perhehoitajan omassa kodissaan tuottaman perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle hänen tarpeidensa mukainen hoiva ja huolenpito perheenjäsenenä sekä mahdollisuus läheisiin ihmissuhteisiin. Perhehoidon vahvuuksia ovat muun muassa pysyvät ihmissuhteet, jatkuvuus ja koti elinympäristönä. Perhehoidossa on mahdollista antaa yksilöllistä hoivaa ja huolenpitoa: ryhmäkoko on pieni ja hoitaja pysyy samana. Perhehoidossa **ikääntynyttä** tuetaan osallistumaan perheen arkeen omien voimavarojen ja halun mukaan, mikä tukee hänen toimintakykyään ja edistää elämänlaatua. Perheessä eläminen antaa ikäihmiselle virikkeitä. Perhehoito antaa hyvät mahdollisuudet käyttää yhteisöllisyyttä sekä yhdessä tekemistä ja kokemista hoivan ja huolenpidon perustana.

Asiakkaan kotona annettava perhehoito tukee ikääntyneen arkea hänen omassa kodissaan yhdessä mahdollisten muiden asiakkaan saamien ja/tai hankkimien palveluiden sekä hänen elinympäristönsä ja läheistensä sekä muun sosiaalisen verkoston kanssa.

4. Perhehoidon muodot

4.1. Pitkäaikainen perhehoito

Pitkäaikainen perhehoito on perhehoitajan kotonaan antamaa ympärivuorokautista ja jatkuvaa perhehoitoa. Ikääntynyt muuttaa perhehoitajan luokse asumaan toistaiseksi. Pitkäaikaiseen perhehoitoon ensi kertaa perhehoitajan kotiin siirryttäessä pääsääntöisesti organisoidaan ns. tutustumisjakso eli lyhytaikaisen perhehoidon toimeksiantosopimus kuukauden ajaksi molemmin puolisen tutustumisen ja asumismuotoa koskevan kokeilun mahdollistamiseksi. Tutustumisjakson olisi hyvä olla vähintään kuukauden mittainen, jotta perhehoitoon muuttava ikäihminen ja perhehoitaja ennättävät tutustua riittävästi ja voidaan arvioida perhehoidon soveltuvuus asumismuotona. Mikäli ikääntynyt vaihtaa pitkäaikaista perhehoitokotia jostakin syystä, voidaan kokeilujakso organisoida näissäkin tilanteissa.

4.2. Lyhytaikainen perhehoito

Lyhytaikaisessa perhehoidossa asiakas asuu perhehoitajan kotona sovitun määräaikaisen jakson ajan. Lyhytaikainen perhehoito voi kestää yhtäjaksoisesti enintään kolme kuukautta.

Mikäli lyhytaikaisen perhehoidon aikana käy ilmi, että perhehoito kestää yli kolme kuukautta, muutetaan toimeksiantosopimus viimeistään kolmen kuukauden jälkeen pitkäaikaisen perhehoidon sopimukseksi, tarvittaessa ja perusteiden ollessa olemassa, voidaan ko. sopimus pitkäaikaisesta perhehoidosta tehdä myös määräaikaiseksi.

Mikäli lyhytaikaisen perhehoidon aikana asiakkaalle myönnetty perhehoito muuttuu pitkäaikaiseksi, muutetaan toimeksiantosopimus pitkäaikaiseksi perhehoidoksi ko. palvelun myöntämisen päivämäärästä alkaen (ts. kolmen kuukauden lyhytaikaistaikaa ei kerrytetä täyteen ennen sopimusmuutoksen tekemistä).

Mikäli perhehoitojakson tiedetään kestävän yli kolme kuukautta jo toimeksiantosopimusta solmittaessa, tehdään sopimus pitkäaikaisesta perhehoidosta (esim. perhehoitoasiakkaalle suunniteltu viiden kuukauden jakso perhehoitoon).

Mikäli asiakas siirtyy pitkäaikaiseen perhehoitoon saman perhehoitajan kotiin, jossa hän on ollut vähintään kuukauden lyhytaikaisessa perhehoidossa, ei erikseen enää pidetä ns. tutustumisjaksoa.

4.3. Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautisen perhehoidon kesto on enintään 6 tuntia kerrallaan. Yli 6 tuntia kestävä perhehoito on lyhytaikaista perhehoitoa; **esim. yön yli kestävä perhehoito on lyhytaikaista perhehoitoa.** ~~Osavuorokautinen perhehoito voi korvata esimerkiksi päiväkeskuskäyntejä. Yön yli kestävä hoito on lyhytaikaista perhehoitoa.~~

4.4. Perhehoito asiakkaan kotona

Ikääntyneen asiakkaan kotona tapahtuvassa perhehoidossa ~~on perhehoitoa hoidettavan kodissa. Tässä perhehoidon muodossa perhehoitaja menee aina hoidettavan asiakkaan kotiin.~~ **Perhehoitoa voidaan asiakkaan kotona antaa osavuorokautisena tai lyhytaikaisena perhehoitona.**

4.5. Perhehoito kriisisijoituspaikkana

Lyhytaikaiseen perhehoitoon perhehoitajan kotiin voi asiakas sijoittua sosiaali- ja kriisipäivystyksen sijoittamana ns. kriisijaksolle, jos hänen avun tarpeensa, toimintakykynsä ja terveytensä soveltuu ko. palvelumuotoon ja perhehoitaja on ilmoittanut ottavansa kriisitilanteissa ikääntyneitä asiakkaita luokseen.

Kriisisijoitus voi tapahtua minä kellonaikana ja viikonpäivänä hyvänsä.

Kriisisijoituspäätöksen jälkeen asiakasohjaus seuraavana arkipäivänä ryhtyy arvioimaan asiakkaan tilannetta ja palvelujen jatkon tarvetta. Asiakas voi siirtyä lyhytaikaisessa perhehoidossa ns. tavalliselle määräaikaiselle jaksolle arvioinnin perusteella tai siirtyä takaisin kotiinsa tai muihin tarvitsemiinsa palveluihin.

5. Perhehoitajan ja perhekodin määritelmät, soveltuvuuden arviointi

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hyvinvointialueen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitoa omassa kodissaan tai **asiakkaan** kotona. Perhehoitaja ei ole **työsopimuslain tarkoittamassa** työsuhteessa hyvinvointialueeseen eikä myöskään **yksityinen palveluntuottaja toimiessaan toimeksiantosopimukseen perustuen**. Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on soveltuva antamaan perhehoitoa (Perhehoitolaki 263/2015 6 §).

Uusien perhehoitajiksi aikovien **henkilöiden** on suoritettava ennakkovalmennus ~~ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä~~. Valmennuksen tavoitteena on ~~auttaa~~ **tiedon tuottamisen avulla tukea** perhehoitajaksi aikovaa ~~perhettä tekemään tietoinen~~ **perhehoitajaksi ryhtymisen päätöksen muodostamisessa ja sitoutumisesta tehtävään** ja **hyvinvointialueen näkökulmasta** arvioida **perhehoitajaksi aikovan** valmiuksia ja edellytyksiä toimia ko. tehtävässä. Erityisistä syistä ennakkovalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta (Perhehoitolaki 263/2015 6 §).

Ennakkovalmennukseen osallistuminen ja sen suorittaminen itsessään ei ole tae toimeksiantosopimusten solmimisesta, määrästä tai aikataulusta – hyvinvointialueella järjestetään perhehoitoa käytössä olevien määrärahojen, asiakkaiden tarpeiden, palvelun myöntämisperusteiden ja tämän toimintaohjeen perusteella.

Perhehoitokoti on hyvinvointialueen hyväksymä yksityiskoti, jossa perhehoitoa annetaan. Perhehoitokodin sopivuutta arvioidessa huomioidaan erityisesti seuraavat asiat:

- perheen ihmissuhteet ja ilmapiiri
- perhehoitajan mahdollisuudet ottaa huomioon ja vastata perhehoitoon sijoitettavan tarpeisiin hänen etunsa mukaisesti
- perhehoitajan valmiudet toimia yhteistyössä viranomaisten, omaisten ja muun yhteistyöverkoston kanssa
- perhekodin jäsenten valmius hyväksyä kaikkien tasavertaisuus ja perhekodin toiminta
- perhekodin tilat, varustetaso, turvallisuus, esteettömyys, terveydelliset olosuhteet ja kodin lähiympäristö. Perhehoidon asukkaalla tulee pitkäaikaisessa perhehoidossa pääsääntöisesti olla oma huone. Mikäli ikäihmistä ollaan sijoittamassa pitkäaikaisessa

perhehoidossa kahden hengen huoneeseen, tulee kaikkien osapuolten hyväksyä järjestely. Lyhytaikaisessa perhehoidossa hoidettavana oleva henkilö voidaan sijoittaa **esim.** kahden hengen huoneeseen.

- perhehoitokodissa jokaisen asukkaan huone varustetaan palovaroittimella. Huoneiden lisäksi asennetaan vähintään yksi palovaroitin / asunnon jokaista alkavaa 60 neliötä kohden kerroskohtaisesti. Palovaroittimia tulee testata säännöllisesti. Perhehoitokoti varustetaan vähintään yhdellä käsisammuttimella, lisäksi keittiö varustetaan sammutuspeitteellä. Poistuminen hätätilanteen sattuessa on suositeltavaa suunnitella ja harjoitella etukäteen.

Perhehoitajan tulee luoda **kotonaan asuvalle perhehoidon ikääntyneelle asiakkaalle** turvallinen ja virikkeitä antava **asumisympäristö** ja turvata **ikäntyneen** ja hänen läheistensä yhteydenpito ja sosiaalinen kanssakäyminen. Perhehoitoon **sijoitetulla ikääntyneellä asiakkaalla tulee olla** tasa-arvoinen asema perheen muihin jäseniin nähden. **Perhehoidossa olevan asiakkaan** käytössä ovat kaikki perhehoitokodin yhteiset tilat.

Valmennuksen aikana hyvinvointialueen edustaja tekee yhteistyössä kouluttajan kanssa vähintään yhden kotikäynnin perhehoitajan kotiin, mikäli hänellä suunnitelmissaan on tuottaa ko. palvelua kotonaan. **Tällä** kotikäynnillä käydään läpi **myös** perhehoitajaksi aikovan omaa elämänhistoriaa ja selvitetään muita perhehoitajuuteen sekä perhehoitokotiin liittyviä vaatimuksia ja velvoitteita.

Perhehoitolain mukaiseen valmennukseen kuuluvan arvioinnin pohjalta tehdään päätös siitä, katsotaanko henkilön tai perheen soveltuvan perhehoitajaksi. Osana ennakoivalmennusprosessia pyydetään valmennukseen osallistuvan henkilön oman hyvinvointialueen sosiaalipalveluiden lausunto henkilön sopivuudesta perhehoitajan tehtävään, **mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.**

Ehdottomat esteet perhehoitajaksi ryhtymiselle ovat:

- fyysinen pitkäaikaissairaus, jonka ennustetaan aiheuttavan toimintakyvyn laskua
- päihde- tai mielenterveysongelma perheessä
- taloudelliset vaikeudet perheessä / pitkäaikainen toimeentulotuen asiakkuus
- joku perheenjäsenistä vastustaa perhehoitoperheeksi ryhtymistä
- perheen elämään ja arkeen erittäin voimakkaasti vaikuttava elämänkatsomus
- hylkäävä arvio ennakoivalmennuksesta

6. Perhehoidon myöntäminen ja perhehoitoon sijoittaminen

Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 § 3 momentin mukaan on hyvinvointialueen järjestämisvastuulleen kuuluvana sosiaalipalvelua huolehdittava perhehoidon järjestämisestä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään perhehoito-laissa (263/2025). Kuten muidenkin sosiaalipalveluiden, perhehoidon ja sen myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Asiakkaan palvelutarve ja soveltuvuus perhehoitoon arvioidaan asiakkaan, mahdollisesti omaisten/läheisten ja asiakasohjauksen työntekijöiden yhteistyössä. Asiakasohjauksessa huomioidaan asiakkaan osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttaan tehdä tietoon ja kokemukseen perustuvia valintoja niiden palveluiden osalta, joiden piiriin hän haluaa hakeutua.

Hyvinvointialueella on laadittu erikseen perhehoidon myöntämisperusteet, jotka on vahvistettu kulloinkin voimassaoleviksi.

Perhehoidon onnistumisen kannalta on tärkeää, että perhehoitoa tarvitseva henkilö sijoitetaan hänen tarvitsemaansa perhehoitomuotoon, ja mikäli hän sijoittuu perhehoitokotiin, juuri hänelle sopivaan perheeseen. Hyvinvointialue päättää siitä, mihin perhehoitokotiin asiakkaan sijoittumista edistetään tai kelle perhehoitajalle kotiin annettavan perhehoidon asiakkaan palvelukokonaisuutta tarjotaan. voidaanko perheeseen sijoittaa kyseessä oleva henkilö vai ei. Perhehoitoon sijoittamisessa otetaan huomioon perhehoitoasiakkaan omat toivomukset, hänen läheistensä mielipide sekä perhehoitajan arvio omista valmiuksistaan.

Perhehoidon sijoitusta suunniteltaessa selvitetään myös muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja muiden tukitoimien tarve ja tarvittaessa saatavuus. Perhehoitoon ikääntyneen asiakkaansa sijoittaneen hyvinvointialueen tehtävänä on huolehtia valvosta, että hoidettava asiakas saa tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet perhehoidon lisäksi. Mikäli asiakas sijoitetaan perhehoitoon järjestämisvastuun hyvinvointialueen näkökulmasta toisen hyvinvointialueen alueelle, tulee muista tarvittavista palveluista ja niihin liittyvistä sopimus- / maksusitoumusasi-oista sopia hyvinvointialueiden edustajien kesken. jotka järjestetään sen hyvinvointialueen toimesta, johon henkilö on sijoitettu. Sijoittavan hyvinvointialueen edustaja huolehtii tarvittavista maksusitoumuksista yms. (Perhehoitolaki 263/2015 22§).

Hyvinvointialueen toimijat arvioivat hyväksytyjen rekisterissä olevien perhehoitajien valmiuksia ja perhehoitokotien tilanteita vastata kyseisen henkilön kunkin asiakkaan tarpeisiin. Vasta tämän arvioinnin jälkeen valikoituneen perhehoitajaehdokkaan / perhehoitokotiehdokkaan

kanssa käynnistetään asiakkaan vastaanottamisesta tai sijoittamisesta neuvottelut. Perhehoitaja pohtii valmiuksiaan Perhehoitaja arvioi saamiensa tietojen perusteella omia valmiuksiaan pitää huolta ko. ikäihmisestä ja ilmoittaa hyvinvointialueen edustajalle päätöksestään.

Mikäli asiakkaan sijoittumista em. prosessin jälkeen edistetään, seuraavaksi järjestetään asiakkaan ja perhehoitajan tutustuminen. ~~Em prosessia seuraa perhehoitoon tutustumisen organisointi.~~ Perhehoitajalla on lainmukainen oikeus saada tietää hoidon onnistumisen kannalta oleelliset tiedot hoitoon tulevan henkilön elämänhistoriasta ja terveydentilasta. Perhehoitaja voi käyttää oleellisten tietojen keräämiseen tätä varten luotua asiakastietolomaketta.

Perhehoitajan ja niiden hyvinvointialueen työntekijöiden, jotka perhehoidon ja perhehoitopalveluja saavan asiakkaan asioiden parissa työskentelevät, hyvä yhteistyö on välttämätön edellytys onnistuneelle perhehoitoon sijoittumiselle ja perhehoitopalvelun sujuvuudelle osana asiakkaan palvelukokonaisuutta sekä perhehoitajan työhyvinvoinnille. Hyvinvointialueella on perhehoitoon sijoitetulle asiakkaalle aina nimetty omatyöntekijä asiakasohjauksesta ja lisäksi perhehoitajalla on oma yhteyshenkilönsä.

Perhehoitokodissa voi olla enintään neljä (4) henkilöä hoidossa yhtä aikaa. Tähän lukuun lasketaan ikääntyneiden asiakkaiden lisäksi mukaan perhehoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa ja/tai huolenpitoa vaativat henkilöt. Hoidossa olevien henkilöiden määrä voi olla enintään kuusi (6), jos perhekodissa annettavasta palvelusta vastaa vähintään kaksi ennakkovalmennuksen käynnyttä ja perhekodissa asuvaa henkilöä, joista vähintään toisella on lisäksi tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- ja kasvatustehtävistä (perhehoitolain 263/2015, 7 §).

Edelleen on mahdollista, että hoidettavien määrästä poiketaan tarvittaessa, jos se tukee esimerkiksi perhehoidossa olevan pariskunnan yhdessä asumista. Enimmäismäärästä voidaan poiketa myös, jos perhehoitokodissa hoidetaan vain täysi-ikäisiä henkilöitä, joiden keskinäinen kanssakäyminen ja perhesijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä. Perhekodissa hoidettavien määrä on kuitenkin aina suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien tarvitsemaan hoitoon ja huolenpitoon sekä toiminnan luonteeseen. (Perhehoitolaki 263/2015, 9 §).

Enimmäismäärästä voidaan poiketa myös silloin, kun perhehoitaja sijaistaa toista perhehoitajaa hänen vapaansa aikana. Järjestelystä on kuitenkin ehdottomasti aina etukäteen sovittava hyvinvointialueen vastuuhenkilöiden kanssa. Järjestelyä suunniteltaessa tulee huomioida,

että hoidettavien keskinäinen kanssakäyminen, toimintakyky ja hoidon tarve sekä perhekodin tilat mahdollistavat järjestelyyn.

~~Hyvinvointialueen Asiakasohjaus arvioi ikäihmisen perhehoidon tarvetta.~~

~~Perhehoidettavan sijoittaminen perhehoitoon toteutetaan hänen hyvinvointialueen edustajien yhteistyönä. Hyvinvointialueen asiakasohjauksessa täytetään mm. lomake perhehoitoa tarvitsevan ikäihmisen tarpeista toimitettavaksi mahdollisesti muille perhehoitoa koordinoiville toimijoille.~~

7. Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimuksessa perhehoitaja ja hyvinvointialue sopivat perhehoitolain (263/2015, § 10) mukaan seuraavista seikoista:

- perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;
- perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;
- perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;
- hoidon arvioidusta kestosta;
- perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;
- hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä;
- perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta;
- toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;
- tarvittaessa muista perhehoitokotia ja perhehoitoa koskevista seikoista;
- yhteistyöstä hyvinvointialueen ja perhehoitajan kesken.

Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitoon sijoitetun ikääntyneen osalta erikseen, ennen sijoittamista tai välittömästi sen alettua. Sopimuksen tekeminen edellyttää aina neuvottelua siinä sovittavista asioista. Toimeksiantosopimus sitoo sen tekijöitä noudattamaan sopimusta.

Toimeksiantosopimuksen allekirjoittavat perhehoitaja (ja tarvittaessa perhehoitajan puoliso) ja hyvinvointialueen edustaja. Toimeksiantosopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevaksi tai määräaikaiseksi. Toimeksiantosopimusta tarkistetaan tarvittaessa hoidon kestoa ja sisältöä koskevien pysyvien muutosten vuoksi tai silloin, kun sen tarkistamiseen on muutoin aihetta.

Toimeksiantosopimuksen tehnyt perhehoitaja ei ole työsopimuslain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen hyvinvointialueeseen (Perhehoitolaki 263/2015 10 § ja 14 § ja Työsopimuslaki 55/2001).

Hyvinvointialue voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä ~~6 §:ssä säädetty~~ **perhehoitajana toimimisen** edellytykset täyt-

tävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan tai asiakkaan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla perhehoitajan kotona toteutettavan perhehoitopalvelun osalta, jos varsinainen perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan edun mukaiseksi.

7.1. Ilmoittamisvelvollisuus

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista sen hyvinvointialueen edustajalle, joka on sijoittanut ikääntyneen perhehoitoon sekä sille hyvinvointialueelle, jossa perhehoitokoti sijaitsee (Perhehoitolaki 263/2015 21 §).

Perhehoitokotiin liittyvistä asioista tulee ilmoittaa sen hyvinvointialueen edustajalle, jossa perhehoitokoti sijaitsee (hoidettavien määrät ja miltä hyvinvointialueilta hoidettavat ovat, remontit, asumisen muutokset, perheen sisäiset muutokset, valvontakäynnit). Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan ikääntynyttä perhehoidon asiakasta koskevista muutoksista hänen omatyöntekijälleen.

7.2. Valvonta

Ikääntyneen asiakkaansa perhehoitoon sijoittaneella hyvinvointialueella on velvollisuus valvoa perhehoitoa perhehoitolain 22 §:n perusteella riippumatta siitä, missä perhehoitokoti sijaitsee. Perhehoidon valvonta on esimerkiksi: voi olla ennakoivaa valvontaa, perhehoidon aikana tapahtuvaa suunnitelmallista tai ennakolta ilmoittamatonta valvontaa. epäkohtailmoitukseen perustuva valvonta.

Valvonta tapahtuu tarkastuskäynteinä perhehoitajan kotiin. Käyntejä tehdään suunnitelmallisesti pääsääntöisesti enintään kerran vuodessa. Tarvittaessa valvontakäyntejä voidaan tehdä ilman ennakoilmoitusta. Valvontakäynneistä tehdään kirjallinen raportti ja täytetään valvontalomake. Mahdollisista muutostoimenpiteistä laaditaan perhehoitajalle ohjeet aikatauluineen ja näiden toteutumista valvotaan seuraavilla tarkastuskäynnillä.

7.3. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua.

Jos valvonnan yhteydessä perhehoitokoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, hoidon järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen tulee pyrkiä saamaan aikaan korjaus; hyvinvointialueen tulee siis antaa mahdollisuus perhehoitajalle / perhehoitokodille korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseen. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi. Tällöin myös maksut perhehoitajalle ja perhehoitokodille päättyvät välittömästi.

Perhehoitajan tulee tehdä **toimeksiantosopimuksen** irtisanominen kirjallisesti. Hyvinvointialue ilmoittaa **toimeksiantosopimuksen** irtisanomisesta tai purkamisesta kirjallisesti perhehoitajalle.

7.4. Perhehoidon päättyminen

Perhehoitajan miettiessä eläkkeelle siirtymistä ja sen ajankohtaa, odotetaan hänen ilmoittavan mahdollisimman ajoissa, **kuitenkin viimeistään kahta kuukautta ennen eläköitymispäivää** (irtisanomisajan toteutuminen), **hyvinvointialueen yhteyshenkilölle aikeistaan ja ajankohdasta perhehoidossa olevien asiakkaiden palveluiden jatkon järjestämiseksi perhehoitajan eläköitymisen yhteydessä.**

Mikäli perhehoitaja jostain muusta syystä kuin eläköitymisen vuoksi aikoo päättää perhehoitajan toimimisen, noudatetaan ilmoittamisessa vähintäänkin sovittua irtisanomisaikaa.

~~Vakituisen perhehoitajan muutoin lopettaessa toimintansa, tulee siitä sopia vähintään neljä kuukautta ennen perhehoidon päättymistä hyvinvointialueen edustajien kanssa.~~

~~Perhehoidon päättymisestä sovitaan aina yksilöllisesti perhehoidettavan oman hyvinvointialueen edustajien kanssa.~~

Ikääntyneen perhehoidossa olevan asiakkaan menehtyessä toimeksiantosopimus päättyy kuolinpäivään ilman irtisanomista tai irtisanomisaikaa. Hyvinvointialue maksaa pitkäaikaiselle perhehoitajalle hoitopalkkion kuolemaa seuraavan neljäntoista vuorokauden ajalta sekä korvaa mahdollisesti aiheutuvat kustannukset maksamalla kulukorvauksen (ravintokorvausta lukuun ottamatta) kuolemaa seuraavan neljäntoista vuorokauden ajalta. **Lyhytaikaista, osavuorokautista tai kotonaan perhehoitoa saaneen asiakkaan menehtyessä ei hoitopalkkioita tai ku-**

lukorvauksia makseta toimeksiantosopimuksen päättyessä kuolinpäivään. Ikääntyneen perhehoidon asiakkaan menehtyessä, perhehoitajan tulee ottaa välittömästi yhteyttä ko. asiakkaalle nimettyyn omatyöntekijään.

8. Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset

Kustakin asiakkaasta maksettava hoitopalkkio ja kulukorvaukset määritellään toimeksiantosopimuksessa ja niitä tarkistetaan tarvittaessa.

Hyvinvointialueella vahvistetaan kullekin vuodelle voimassa olevat hoitopalkkiot, kulu-, käynnistämisen- ja matkakorvaukset. Hoitopalkkioiden suuruus tarkistetaan kalenterivuosittain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella. Kulukorvaukset tarkistetaan kalenterivuosittain elinkustannusindeksin perusteella.

Mikäli perhehoitopalvelun sisällä on käytössä useampi eri hoitopalkkion maksuluokka, päättää perhehoitoa saavan ikääntyneen omatyöntekijä maksuluokasta suhteessa kulloiseenkin asiakkaan toimintakykyyn ja hoidon tarpeeseen. Hoitopalkkion muuttuessa päivitetään toimeksiantosopimusta, koska palkkio maksetaan sen perusteella.

8.1. Pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkiot

Pitkäaikaisessa perhehoidossa sovelletaan kolmea eri maksuluokkaa. Liitteestä 1 löytyvät hoitopalkkioiden maksuluokat pitkäaikaiselle perhehoitajalle.

Hoitopalkkion maksuluokat

Hoitopalkkion maksuluokka arvioidaan ja tarkistetaan palvelusuunnitelman teon ja palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Maksuluokkaa arvioitaessa palvelutarpeen arvioinnin tukena voidaan käyttää RAI-arviointimenetelmää. Maksuluokkaa voidaan muuttaa perhehoidettavan tarpeen ja tilanteen mukaan.

Maksuluokka 1: **Asiakas** tarvitsee päivittäin avustamista, huolenpitoa, hoivaa tai valvontaa päivittäisissä toiminnoissaan alentuneen toimintakykynsä vuoksi (esim. peseytyminen, wc-toiminnot, ruokailu, lääkehoito). Hän liikkuu kohtuullisen itsenäisesti apuvälineiden kanssa tai ilman niitä. Arjessa selviytymistä **Arjen** toimintakykyä voivat haitata **lisäksi** esimerkiksi turvatomuuden tunne ja yksinäisyys. Asiakas selviytyy **tarvitsee päivittäisiin askareisiin** toiminnoistaan muistuttamista tai sanallista ohjausta. Hänellä **saattaa olla** lieviä muistin, käytöksen tai mielenterveyden **haasteita**. Hän sopeutuu hyvin perhekodin ryhmään, on yhteistyökykyinen ja tunnistaa avun tarpeensa. Viitteenä voidaan käyttää RAI-arviointimenetelmää toimintakyvyn ja avuntarpeen arvioimiseen (RAI MAPLe 2-3 – lievä –kohtalainen avuntarve, CPS 2 – lievä kognition alenema).

Maksuluokka 2: Asiakas tarvitsee runsaasti avustamista, huolenpitoa ja hoivaa päivittäisissä toiminnoissaan alentuneen toimintakykynsä vuoksi (esim. peseytyminen, wc-toiminnot, ruokailu, lääkehoito). Hän tarvitsee lähes jatkuvaa valvontaa muistamattomuuden tai psyykkisen tilansa vuoksi. Hänellä **saattaa olla** käytöksen ja/tai mielenterveyden ongelmia. Asiakas voi tarvita ajoittain vähäistä ohjausta ja valvontaa myös yöllä. Hänellä voi olla satunnaista yökastelua ja/tai vaipat. **Asiakas** liikkuu perhehoidossa ohjatusti tai valvotusti. Hän tarvitsee tukea perhekodin ryhmään sopeutumisessa. Viitteenä voidaan käyttää RAI arviointimenetelmää toimintakyvyn ja avuntarpeen arvioimiseen (RAI MAPLe vähintään 3 –kohtalainen avuntarve, GPS 3 –keskivaikea kognition alenema).

Erityismaksuluokka 3: **Asiakas** tarvitsee paljon avustamista, huolenpitoa ja hoivaa päivittäisissä toiminnoissaan useilla toimintakyvyn osa-alueilla. Hänellä voi olla liitännäissairauksia esim. vaikea muistisairaus tai vaikea liikuntavamma. Hänellä voi olla useita apuvälineitä käytössään. Asiakas voi tarvita ohjausta ja valvontaa myös yöllä. Hänellä voi olla yökastelua ja/tai vaipat. Hän liikkuu perhehoidossa ohjatusti ja/tai valvotusti.

Asiakkaan saattohoito kuuluu erityismaksuluokkaan **perhehoitokodissa toteutuessaan**. Lisäksi Erityismaksuluokkaan saattavat kuulua määräaikaisesti myöskin ne pitkäaikaiseen perhehoitoon sairaalasta palaavat asiakkaat, jotka paluuajankohdanaan tarvitsevat runsaasti hoitoa ja apua ennen kuntoutumistaan. Nämä tilanteet arvioidaan yksilöllisesti; kaikki sairaalasta perhehoitokotiin paluut eivät automaattisesti käynnistä erityismaksuluokan käyttöä. **vaativa tilanne** esim. perhehoidettavan sairaalasta palaaminen perhehoitoon kuntoutumisen ajaksi.

8.2. Lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaus

Lyhytaikaisessa perhehoidossa **hoitopalkkiota** maksetaan vain **asiakkaan** läsnäolopäiviltä. Poikkeuksen tähän tekee se, jos sovittu lyhytaikainen perhehoitojakso perhehoitajan kotona peruuntuu kolme päivää ennen perhehoitoon sovittua menoa. Tällöin hoitopalkkio maksetaan sovittuun jakson pituisena, ei kuitenkaan seitsemää (7) vrk:ta enempää. ~~Perhehoitajalle maksetaan jo sovitut perhehoitokäynnit silloin, kun peruutus tapahtuu kolme päivää ennen perhehoitoon menoa.~~ Lyhytaikaisesta perhehoidosta maksettavia palkkiota ja kulukorvausta nostetaan vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamilla indekseillä.

~~Perhehoidettavan omatyöntekijä päättää lyhytaikaisen perhehoidon maksuluokista. Hoitoisuuslisän maksuluokka arvioidaan ja tarkistetaan palvelusuunnitelman teon ja palvelutarpeen~~

arvioinnin yhteydessä. Maksuluokkaa arvioitaessa palvelutarpeen arvioinnin tukena voidaan käyttää RAI arviointimenetelmää. Maksuluokkaa voidaan muuttaa perhehoidettavan tarpeen ja tilanteen mukaan.

Liitteessä 1 ovat lyhytaikaiselle perhehoitajalle maksettavien palkkioiden ja kulukorvausten suuruudet.

Tutustumiskäynnistä lyhytaikaisen perhehoitajan luona maksetaan osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio, mutta ei kulukorvausta.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa sovelletaan kolmea eri maksuluokkaa.

Hoitopalkkion maksuluokat

Hoitopalkkio maksetaan lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajan luona tapahtuvasta perhehoidosta. Hoitopalkkiot on jaettu kolmeen maksuluokkaan perhehoidettavan toimintakyvyn ja tuen tarpeen mukaisesti.

Maksuluokka 1: **Asiakas** tarvitsee päivittäin avustamista, huolenpitoa, hoivaa tai valvontaa päivittäisissä toiminnoissaan alentuneen toimintakykynsä vuoksi (esim. peseytyminen, wc-toiminnot, ruokailu, lääkehoito). Hän liikkuu kohtuullisen itsenäisesti apuvälineiden kanssa tai ilman niitä. Arkea selviytymistä **voi haitata** esim. turvattomuuden tunne, yksinäisyys. Asiakas selviytyy **tarvitsee** päivittäisissä toiminnoissa muistutuksia tai sanallista ohjausta. Hänellä **saattaa olla** lieviä muistin, käytöksen tai mielenterveyden **haasteita**. Hän sopeutuu hyvin perhekodin ryhmään, on yhteistyökykyinen ja tunnistaa avun tarpeensa. Viitteenä voidaan käyttää RAI arviointimenetelmää toimintakyvyn ja avuntarpeen arvioimiseen (RAI MAPLe 2-3 – lievä-kohtalainen avuntarve, CPS 2 – lievä kognition alenema).

Maksuluokka 2: Asiakas tarvitsee runsaasti avustamista, huolenpitoa, hoivaa ja valvontaa päivittäisissä toiminnoissaan alentuneen toimintakykynsä vuoksi (esim. peseytyminen, wc-toiminnot, ruokailu, lääkehoito). Hän tarvitsee lähes jatkuvaa valvontaa muistamattomuuden tai psyykkisen tilan vuoksi. Hänellä on säännöllisesti käytöksen ja mielenterveyden ongelmia. **Asiakas** voi tarvita joskus vähäistä ohjausta ja valvontaa myös yöllä. Hänellä voi olla satunnaista yökastelua ja/tai vaipat. Hänen liikkuu perhehoidossa ohjatusti tai valvotusti, ja tarvitsee tukea perhekodin ryhmään sopeutumisessa. Viitteenä voidaan käyttää RAI arviointimenetelmää toimintakyvyn ja avuntarpeen arvioimiseen (RAI MAPLe vähintään 3 – kohtalainen avuntarve, CPS 3 – keskivaikea kognition alenema).

Erityismaksuluokka 3: **Asiakas** tarvitsee paljon avustamista, huolenpitoa ja hoivaa päivittäisissä toimissaan useilla toimintakyvyn osa-alueilla. Hänellä voi olla liitännäissairauksia esim. vaikea muistisairaus ja/tai vaikea liikuntavamma. **Asiakkaalla** voi olla useita apuvälineitä käytössä. Hän voi tarvita ohjausta ja valvontaa myös yöllä. ~~Hänellä voi olla yökastelua ja/tai vaipat~~ ja Hän liikkuu perhehoidossa ohjatusti ja/tai valvotusti.

Erityismaksuluokkaan kuuluu runsaasti hoitoa ja apua vaativa tilanne: esim. asiakkaan siirtyminen **sairaalasta leikkauksen jälkeen toipumaan lyhytaikaiseen perhehoitoon ennen kotiutumista omaan kotiin**. Erityismaksuluokan korvauksia maksetaan myös tilanteessa, jossa perhehoitaja ottaa kriisisijoituksena asiakkaan kotiinsa lyhytaikaiseen perhehoitoon sosiaali- ja kriisipäivystyksen sijoittamana.

~~**Kulukorvaus** maksetaan perhehoitajalle myös lyhytaikaisessa perhehoidossa.~~

~~**Matkakulut** maksetaan perhehoitajalle 0,46 euroa/kilometri (verohallinnon päätös 2022).~~

8.3. Osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Osavuorokautisessa perhehoidossa maksetaan **hoitopalkkiota** vain **asiakkaan** läsnäolopäiviltä perhehoitajan kotona. **Poikkeuksen tähän tekee se, jos sovittu osavuorokautinen perhehoitokäynti perhehoitajan kotona peruuntuu kolmea päivää ennen perhehoitoon sovittua menoa**. Tällöin hoitopalkkio maksetaan sovitulta mutta peruuntuneelta päivältä.

~~maksetaan jo sovitut perhehoitokäynnit silloin, kun peruutus tapahtuu kolme päivää ennen perhehoitoon menoa. Osavuorokautisesta perhehoidosta maksettavia palkkiota ja kulukorvausta nostetaan vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamilla indekseillä. Liitteessä 1 ovat osavuorokautisesta perhehoidosta perhehoitajalle maksettavien palkkioiden ja kulukorvausten suuruudet. Osavuorokautinen perhehoito tapahtuu aina perhehoitajan luona~~

Hoitopalkkion määräytymisen osalta on olennaista, että osavuorokautisessa perhehoidossa perhehoidon kesto on alle kuusi (6) tuntia kerrallaan. Yli 6 tuntia kestävä perhehoito on lyhytaikaista perhehoitoa.

Tutustumiskäynnistä osavuorokautiseen perhehoitoon perhehoitajan luona maksetaan osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio, mutta ei kulukorvausta.

~~Myös osavuorokautisessa perhehoidossa perhehoitajalle maksetaan **kulukorvaus**.~~

~~Matkakulut~~ maksetaan perhehoitajalle 0,46 euroa/kilometri (verohallinnon päätös 2022). Osa-vuorokautisessa perhehoidossa perhehoitajalle maksetaan matkakulut, jos perhehoitaja hakee perhehoidettavan perhehoitoon ja vie hänet kotiinsa. Perhehoitajalle maksetaan matkakuluja, jos hän lähtee perhehoidettavan kanssa esim. retkelle. Matkakuluista on aina sovittava etukäteen hyvinvointialueen edustajan kanssa.

8.4. Asiakkaan kotona tapahtuvan perhehoidon hoitopalkkiot

Asiakkaan kotona toteutettavassa ~~tapahtuvassa~~ perhehoidossa maksetaan toteutuneet perhehoitokäynnit. Poikkeuksen tähän tekee se, jos sovittu perhehoitokäynti asiakkaan kotiin peruuntuu kolmea päivää ennen sovittua käyntiä. Tällöin hoitopalkkio maksetaan sovitulta mutta ~~peruuntuneelta käynniltä~~. Perhehoitajalle maksetaan ~~jo sovitut~~ perhehoitokäynnit, jos peruutus tapahtuu kolme päivää ennen sovittua perhehoitokäyntiä. Perhehoidettavan kotoa tapahtuvasta perhehoidosta maksettavaa hoitopalkkiota nostetaan vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamilla indekseillä. Liitteessä 1 ovat ~~perhehoidettavan kotona tapahtuvassa perhehoidossa perhehoitajalle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen suuruudet~~.

Perhehoidettavan kotona tapahtuvassa perhehoidossa **hoitopalkkio** on jaettu kolmeen hoitokauteen, jotka ovat alle 3 tuntia, 3 – 6 tuntia ja yli 6 tuntia.

Asiakkaan kotona tapahtuvassa perhehoidossa hoitopalkkiota maksetaan toteutuneen käynnin pituuden mukaan. Käyntien pituuden mukaan niille määritellään palkkio (1–12 h pituiset käynnit) sekä lisäksi yksi palkkio yli 12 h pituisille käynneille. 1–7 h pituisista käynneistä maksetaan tuntikorvaus, joka kertautuu toteutuneiden tuntien mukaan. Kahdeksan (8) tunnin pituisista käynneistä ja sitä pidemmistä käynneistä maksetaan samansuuruinen palkkio. Asiakkaalle myönnetty perhehoidon tuntimäärä / kuukausi tai / viikko ei määritä hoitopalkkion suuruutta vaan sen puitteissa tehdyn käynnin kesto. Palkkiota maksetaan tasatunneista; esimerkiksi kahden tunnin palkkio maksetaan käynnin kestäessä kaksi tuntia; ei esimerkiksi siinä tapauksessa, missä sovittu tunnin käynti venyvä alle kahden tunnin pituiseksi. Käyntien keston yhteismäärä ei saa ylittää asiakkaalle myönnettyjen perhehoitopalveluiden määrää.

Perhehoitajan tutustumiskäynnistä asiakkaan luona maksetaan hoitopalkkio yhden (1) tunnin suuruisena matkakuluineen.

8.5. Kulukorvaus

Pitkäaikaisen Liitteessä 1 ovat pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksettavan kulukorvauksen suuruudet. Seuraavana on tarkemmin avattuna kuuluvat kohdat: ravinto, asuminen, muut menot ja matkakulut.

Kulukorvaus sisältää korvaukset perhehoitajalle hänen omassa kodissaan tuottaman perhehoitopalvelun (pitkäaikainen, lyhytaikainen, osavuorokautinen) osalta seuraavista kustannuksista:

- Ravinto: Asiakkaan ateriapäivän (aamupala, lounas, päivällinen, iltapala ja tarvittavat välipalat) ruoat ja niiden valmistus. Ravintoon kuuluvat kaikki päivän ateriat: aamupala, lounas, päivällinen, iltapala ja tarvittavat välipalat. Aterioiden valmistamisessa huomioidaan yleisesti hyväksytyt **kulloinkin voimassa olevat ikääntyneiden ravitsemusta koskevat suositukset**. Ravinnossa tulee huomioida myös Ruoan osalta tulee huomioida asiakkaan ruokavaliota koskevat vaatimukset, muut hänen yksilölliset erityistarpeensa ravitsemukseen liittyen sekä hänen henkilökohtaiset mieltymyksensä mahdollisuuksien mukaan.
- Asuminen: Asuminen korvaa perhehoitajalle vuokran osuutta **perhehoidossa olevan ikääntyneen** asumisesta. **Asumisen osuus** ei sisällä sähkö- ja vesimaksua.
- Muut menot: Muut menot sisältävät mm. sähkön, veden, vaatteiden ja liinavaatteiden pesun ja jälkikäsitteilyn, siivoustarvikkeet ja pesuaineet, WC- ja talouspaperit, perhehoitajan puhelinkuluja ja muita yhteydenpitokuluja sekä arjen matkakuluja.

Asiakkaan kotona tapahtuvassa perhehoidossa perhehoitajalle ei makseta kulukorvausta.

8.6. Matkakulut perhehoidossa

Matkakuluja korvataan perhehoitajille Kelan oman auton matkakorvausmäärän mukaisesti (0,33 €/km v. 2025). ~~0,46 euroa/kilometri (verohallinnon päätös 2022).~~

Pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksetaan matkakuluja, jos hän lähtee **asiakkaan** kanssa esim. lähiomaisen luokse vierailulle tai retkelle teatteriin.

Kotonaan lyhytaikaista tai osavuorokautista perhehoitoa antavalle perhehoitajalle maksetaan matkakulut, jos perhehoitaja hakee hoidettavan perhehoitoon ja vie hänet kotiinsa. Samoin perhehoitajalle maksetaan matkakuluja, jos hän lähtee **asiakkaan** kanssa esim. lähiomaisen luokse vierailulle tai retkelle teatteriin.

Asiakkaan kotona toimivalle perhehoitajalle maksetaan matkakulut perhehoitajan kotoa asiakkaan kotiin ja takaisin. Mikäli perhehoitaja kulkee päivän aikana kotoaan peräkkäin esimerkiksi kahdelle asiakkaalle ja vasta toisen käynnin jälkeen matkaa takaisin kotiinsa, korvataan matkakulut toteutuneiden matkojen mukaan (kotoa asiakkaalle 1, asiakkaalta 1 asiakkaalle 2, asiakkaalta 2 kotiin; ei perhehoitajan kotoa asiakkaalle 1 ja takaisin ja kotoa asiakkaalle 2 ja takaisin). kun perhehoitaja menee perhehoidettavan luo ja palaa kotiinsa. Perhehoitajalle maksetaan matkakuluja, jos hän lähtee yhdessä perhehoidettavan kanssa esim. kauppa-asioille.

Matkakuluista on aina sovittava etukäteen hyvinvointialueen edustajan kanssa.

Asiakas maksaa itse sairauden, hammashoidon ja kuntoutuksen vuoksi tehtävät matkat myös perhehoitajan kotoa tehtyinä. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen matkoista asiakas voi hakea korvausta Kelasta.

8.7. Käynnistämiskorvaus

Kotonaan perhehoitoa toteuttavalle voidaan palvelun käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista suorittaa korvaus. Tämä käynnistämiskorvaus maksetaan ensisijaisesti pitkäaikaiselle perhehoitajalle. Lyhytaikaiselle perhehoitajalle voidaan maksaa käynnistämiskorvausta harkinnan perusteella.

Korvaus suuruus arvioidaan tapauskohtaisesti mutta sen suuruus on enintään 3 566,21 euroa (vuonna 2025).

Käynnistämiskorvaus suoritetaan maksusitoumuksella tai kuitteja vastaan perhehoitajalle hyväksyttäväksi katsotuista kustannuksista.

Korvattavia kohteita voivat olla esimerkiksi asuntoon kohdistuvat pienet korjaus- ja muutostyöt, kalustaminen sekä mahdolliset vuodevaatteet ymv.

Käynnistämiskorvauksen poistoaika on kolme vuotta. Kunakin vuonna poistuu hankinnan arvosta seuraavasti: 1. vuonna 40 %, 2. vuonna 35 % ja 3. vuonna 25 %. Mikäli perhehoito lakkaa lyhyemmän ajan kuluessa, sovitaan takaisinmaksusta tai välineiden luovuttamisesta

hyvinvointialueelle huomioiden kyseisen perhehoitokodin kokonaistilanne käynnistämiskorvauksen osalta. Kolmen vuoden jälkeen käynnistämiskorvauksella tehdyt hankinnat ovat perhehoitajan omaisuutta.

8.8. Perhehoidon hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen perhehoidon keskeytyessä tai päättyessä

Perhehoidon järjestely eri tilanteissa	Hoitopalkkio	Kulukorvaus
1. Pitkäaikaisessa perhehoidossa oleva perhehoidettava sijoitetaan tilapäisesti johonkin muualle kuin perhehoitoon.	Maksetaan perhehoitajalle.	Ravintokulut maksetaan perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta. Asumiskulut ja muut menot maksetaan perhehoitajalle.
2. Pitkäaikaisessa perhehoidossa oleva perhehoidettava sijoitetaan tilapäisesti toisen perhehoitajan luo.	Maksetaan kummallekin perhehoitajalle.	Ravintokulut maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta. Asumiskulut ja muut menot maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle. Lyhytaikainen perhehoitaja saa kulukorvauksen.
3. Toinen perhehoitaja tulee sijaiseksi pitkäaikaisen perhehoitajan kotiin.	Maksetaan kummallekin perhehoitajalle.	Maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle.
4. Pitkäaikaisessa perhehoidossa oleva perhehoidettava sijoitetaan muualle perhehoitajan sairauden vuoksi.	Maksetaan perhehoitajalle. (noudatetaan sairausvakuutuslain säädöksiä).	Ravintokulut maksetaan perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta. Asumiskulut ja muut menot maksetaan perhehoitajalle kahdelta kuukaudelta.
5. Pitkäaikaisessa perhehoidossa oleva perhehoidettava sijoitetaan perhehoitajan sairauden vuoksi tilapäisesti toisen perhehoitajan luo.	Maksetaan kummallekin perhehoitajalle.	Ravintokulut maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta. Asumiskulut ja muut menot maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle kahdelta kuukaudelta. Lyhytaikainen perhehoitaja saa kulukorvauksen.
6. Toinen perhehoitaja tulee pitkäaikaisen perhehoitajan kotiin sairauden ajaksi.	Maksetaan kummallekin perhehoitajalle (pitkäaikaisen perhehoitajan osalta noudatetaan sairausvakuutuslain säädöksiä).	Maksetaan pitkäaikaiselle perhehoitajalle.
7. Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan perhehoidettavan loma, sairaalassaolo tai muu poissaolo.	Maksetaan perhehoitajalle neljäntoista vuorokauden ajalta (jos poissaolo jatkuu pidempään tapauskohtaisesti hyvinvointialueen edustaja voi käyttää harkintaa palkkion maksamisesta).	Ravintokulut maksetaan perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta. Asumiskulut maksetaan. Muita menoja ei makseta, jos perhehoidettavan poissaolo kuukauden aikana on vähintään 14 vuorokautta.
8. Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan perhehoidettavan sairaalassaolo, jolloin perhehoitaja joutuu säännöllisesti käymään perhehoidettavan luona.	Maksetaan perhehoitajalle.	Ravintokulut maksetaan perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta. Asumiskulut ja muut menot maksetaan.
9. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	Maksetaan perhehoitajalle 12 §:n mukaisesti.	Maksetaan perhehoitajalle 12 §:n mukaisesti. Pitkäaikaisessa perhehoidossa ravintokuluja ei makseta.
10. Kuolema (toimeksiantosopimuksen voimassaolo lakkaa heti)	Maksetaan neljäntoista vuorokauden ajalta pitkäaikaiselle perhehoitajalle	Maksetaan neljäntoista vuorokauden ajalta asumisen kulut ja muut menot.

		Ravintokulut maksetaan perhehoitajalle 5 vuorokauden ajata, tämän jälkeen ravintokuluja ei makseta.
--	--	---

9. Perhehoitajan asema

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään Perhehoitolaissa (263/2015).

9.1. Perhehoitajan oma yhteyshenkilö

Hyvinvointialue nimeää ikääntyneiden perhehoidon yhteyshenkilön perhehoitajille. Yhteyshenkilö tukee ja tapaa perhehoitajia ja työskentelee heidän kanssaan yleisesti perhehoitoon liittyvissä asioissa tai toimeksiantosopimussuhteeseen liittyvissä asioissa. Yhteyshenkilö ei lähtökohtaisesti edusta perhehoitoon sijoitettuja asiakkaita; tätä yhteistyötä tehdään kunkin asiakkaan omatyöntekijän kanssa, mutta tarvittaessa osallistuu asiakaskohtaisiin tilanteisiin, mikäli ne tarvitsevat kokonaisvaltaista selvittelyä ja perhehoitajan tukemista.

Perhehoitajalla on oikeus saada tukea ja tavata omaa yhteyshenkilöään perhehoitoon liittyvissä asioissa. Yhteyshenkilö on usein se henkilö, johon tässä asiakirjassa viitataan hyvinvointialueen edustajana, ellei erikseen ole muuta todettu tai viitattu perhehoidettavan omatyöntekijään.

9.2. Perhehoidossa olevien asiakkaiden omatyöntekijät perhehoitajan yhteistyötahoina

Jokaiselle perhehoitoon sijoitettavalle asiakkaalle on nimetty omatyöntekijä, joka koordinoi asiakkaan palvelukokonaisuutta ja perhehoitoa osana sitä. Toimeksiantosopimukseen kirjataan lisäksi perhehoidossa olevan asiakkaan asioista vastaava hyvinvointialueen omatyöntekijä ja hänen yhteystietonsa. Asiakkaiden omatyöntekijät tukevat ja tarvittaessa tapaavat perhehoitajia omaan asiakkaaseensa liittyvissä asioissa.

9.3. Perhehoitajan vapaiden kertyminen ja pitäminen

9.3.1. Pitkäaikaisen perhehoitajan vapaa

Ikäihmisten **pitkäaikainen** perhehoito sitoo perhehoitajan tehtävään ja läsnäoloon ympärivuorokautisesti. Pitkäaikaisessa perhehoidossa perhehoitajalle kertyy vapaata 3,5 vuorokautta kalenterikuukaudessa, yhteensä 42 vuorokautta vuodessa, mikäli perhehoitaja toimii kaikki 12 kuukautta pitkäaikaisena perhehoitajana. Nämä vapaat tulee pitää kokonaisina vuorokausina.

Vapaata ei kerry 3,5 vrk/kk, mikäli perhehoitaja ~~ei ole toiminut~~ **toimii** toimeksiantosopimusten perusteella **vähemmän kuin** 14 vuorokautta kalenterikuukaudessa pitkäaikaisena perhehoitajana. **Vapaata kertyy joko 3,5 vrk / kalenterikuukausi tai sitä ei kerry laisinkaan.**

Pitkäaikaisen perhehoitajan sairausloman ajalta ei kerry vapaata, mikäli perhehoidossa ei ole hoidettavia.

Perhehoitajalle ei korvata **vapaapäiviä tai pitämättömiä vapaapäiviä rahana**, vaan hänen on pidettävä kertyneet vapaat vapaapäivinä.

Perhehoitajan tulee itse huolehtia siitä, että hän käyttää oikeutensa vapaaseen. ~~kuluvan kalenterivuoden aikana.~~ Vapaan pitämisestä tulee ilmoittaa **hyvinvointialueen yhteyshenkilölle** kahta (2) kuukautta ennen vapaan ajankohtaa kirjallisesti. **Kunakin kalenterivuonna tammi-syyskuulta kertyneet vapaat on ilmoitettava ja pidettävä saman kalenterivuoden aikana mutta loka-joulukuulta kertyneet vapaat voi pitää viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammi-maaliskuun aikana.** Loka-joulukuulta kertyneiden vapaiden pitämisestä tulee ilmoittaa hyvinvointialueen yhteyshenkilölle kuitenkin ko. kalenterivuoden loppuun mennessä.

Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi **ikääntynyt asiakas**, tulee asiakkaiden palveluista vastaavien hyvinvointialueiden mahdollistaa vapaan pitäminen kaikkien perhehoidossa olevien ikäihmisten osalta yhtä aikaa. **Perhehoidossa olevien asiakkaiden vientipäivä vapaiden ajaksi esimerkiksi sijaispaikkaan ja hakupäivä sieltä vapaiden jälkeen** ei kuluta vapaapäiviä perhehoitajalta. Perhehoitajan vapaan toteuttamisesta ja korvausten suorittamisesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Ikääntyneen perhehoidon asiakkaan omatyöntekijä järjestää yhteistyössä perhehoitajan kanssa **asiakkaansa hoidon perhehoitajan vapaan ajaksi.**

9.3.2. Pitkäaikaisen perhehoitajan henkilökohtainen vapaa

Pitkäaikaista perhehoitoa toteuttavalle perhehoitajalle voidaan perustellusta syystä myöntää oikeus henkilökohtaisen vapaan pitämiseen, mikäli perhehoidossa olevien asiakkaiden hoito saadaan kohtuudella järjestymään. Lupa henkilökohtaisen vapaan käyttämiseen ja sijaisjärjestelyihin on aina sovittava hyvinvointialueen edustajan kanssa viimeistään kahta kuukautta vapaan ajankohtaa aiemmin ja sen myöntäminen harkitaan tapauskohtaisesti.

Henkilökohtaisen vapaan ajalta perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvauksia, mikäli hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna. Jos perhehoitajalle tulee sijainen perhehoitokotiin, vakitukselle perhehoitajalle maksetaan kulukorvaus. Hoitopalkkio ja kulukorvaus sel-laiselta kuukaudelta, jossa toteutuu henkilökohtaisia vapaapäiviä, lasketaan jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä. Henkilökohtaisen vapaan alkamis- ja päättymispäivä katsotaan korvattaviksi perhehoitopäiväksi, ja niistä maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus hoitajalle.

9.3.3. Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoitajan vapaa

Lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajalle kertyy en kaksi päivää vapaata kutakin sel-laista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella perhehoitajana vähintään 14 päivää. Em. vapaa kertyy jokaisesta toimeksiantosopimuksesta, mikäli perhehoidon asiakas on ollut perhehoidossa vähintään 14 päivää kalenterikuukaudessa. Perhehoitopäiviä on siis oltava kuukaudessa yhteensä 14 päivää, jotta vapaa kertyy.

Saman hyvinvointialueen ikäihmisten perhehoidon toimeksiantosopimusten hoitopäivät laske-taan yhteen vapaaoikeuden kertymistä määriteltäessä samalle perhehoitajalle tarkasteltavan kalenterikuukauden kohdalla. Samaan aikaan lyhytaikaisessa perhehoidossa olevien hoidet-tävien hoitopäiviä ei kuitenkaan lasketa erikseen (esim. asiakas 1 ollut lyhytaikaisessa perhe-hoidossa ajalla 1.–4.9. ja toinen asiakas samalla perhehoitajalla ajalla 1.–10.9. Tilanteessa huomioidaan perhehoitajan vapaan kertymää koskien jakso 1.–10.9., eli yhteensä 10 hoito-päivää).

Lyhytaikaisesta ja osavuorokautisesta perhehoidosta ei kerry vapaaoikeutta, jos perhehoitaja on sairauslomalla ja hoidettava ei ole perhehoidossa tai perhehoitokotiin tarvitaan sijainen.

Kertyneet vapaapäivät korvataan aina rahana hoitopalkkion maksun yhteydessä. Maksupe-rusteena käytetään lyhytaikaisessa perhehoidossa maksuluokan 1 palkkiota.

Osavuorokautisesta perhehoidosta perhehoitajalle kertyy kaksi päivää vapaata kutakin **sellaista** kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella perhehoitajana vähintään 14 päivää. **Em.** vapaa kertyy jokaisesta toimeksiantosopimuksesta, mikäli **perhehoidon asiakas** on ollut perhehoidossa vähintään 14 päivää kalenterikuukaudessa. Perhehoitopäiviä on **siis** oltava kuukaudessa yhteensä 14 päivää, jotta vapaa kertyy.

Saman hyvinvointialueen **ikäihmisten perhehoidon** toimeksiantosopimusten hoitopäivät lasketaan yhteen vapaaoikeuden kertymistä määriteltäessä **samalle perhehoitajalle tarkasteltavan kalenterikuukauden kohdalla**. Samaan aikaan osavuorokautisessa perhehoidossa olevien hoidettavien hoitopäiviä ei kuitenkaan lasketa erikseen (**esim. asiakas 1 ollut osavuorokautisessa perhehoidossa ajalla 1.–4.9. ja toinen asiakas samalla perhehoitajalla ajalla 1.–10.9.** Tilanteessa huomioidaan perhehoitajan vapaan kertymää koskien jakso 1.–10.9., eli yhteensä 10 hoitopäivää). Yksi osa vuorokautinen perhehoitotapahtuma katsotaan vapaata kerryttäväksi päiväksi.

Kertyneet vapaapäivät korvataan **aina** rahana hoitopalkkion maksun yhteydessä. Maksupurusteena käytetään lyhytaikaisen perhehoidon maksuluokan 1 palkkiota.

Jos perhehoitaja tekee sekä lyhytaikaista että osavuorokautista perhehoitoa, vapaakertymä on kaksi päivää vapaata kutakin kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella perhehoitajana vähintään 14 päivää. **Kertymä lasketaan kuten yllä on kuvattu ja vapaat korvataan aina rahana.**

9.3.4. Perhehoitajan vapaa **perhehoitoasiakkaan** kotona tapahtuvassa perhehoidossa

Ikääntyneen asiakkaan kotona tapahtuvassa perhehoidossa perhehoitajalle **kertyy** ~~on~~ kaksi päivää vapaata kutakin **sellaista** kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella perhehoitajana vähintään 14 päivää. Vapaa kertyy jokaisesta toimeksiantosopimuksesta, mikäli **perhehoidon asiakas** on ollut perhehoidossa vähintään 14 päivää kalenterikuukaudessa. Saman hyvinvointialueen **ikäihmisten perhehoidon** toimeksiantosopimusten hoitopäivät lasketaan yhteen vapaaoikeuden kertymistä määriteltäessä.

Perhehoitopäiviä on oltava kuukaudessa yhteensä 14 päivää, jotta vapaa kertyy. Jos perhehoitajalla on kaksi **perhehoidon asiakasta** samassa kodissa, ~~niin~~ lomapäiviä kertyy vain yhden asiakkaan osalta.

Perhehoidon asiakkaan kotona tapahtuvasta perhehoidosta ei kerry vapaa-oikeutta, jos perhehoitaja on sairauslomalla.

Kertyneet vapaapäivät korvataan **aina** rahana hoitopalkkion maksun yhteydessä. Maksupeerusteena käytetään lyhytaikaisen perhehoidon maksuluokkaa 1 palkkiota.

9.4. Perhehoitajan sairastuminen

9.4.1. Perhehoitajan sairastuminen, pitkäaikainen perhehoito

Pitkäaikaista perhehoitoa tuottavan perhehoitajan sairastuessa tulee hänen ilmoittaa sairastumisesta ilman viivytystä hyvinvointialueen edustajalle. Mikäli poissaolo jatkuu yli kolme päivää, siitä tulee toimittaa sairauslomatodistus hyvinvointialueen edustajalle sekä ilmoitus sairausloman pituudesta **perhehoitoasiakkaan** omatyöntekijälle. Tarvittaessa omatyöntekijä järjestää yhteistyössä perhehoitajan kanssa **asiakkaansa** hoidon perhehoitajan sairausloman ajaksi.

Jos perhehoito keskeytyy perhehoitajan sairausloman vuoksi, hyvinvointialue maksaa hoitopalkkion ja kulukorvauksen Kelan sairauspäivärahan omavastuuajalta (sairastumispäivä + 9 arkipäivää, huom. lauantai on arkipäivä). Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan voimassa olevien toimeksiantosopimusten mukaisilta päiviltä. Jos keskeytys johtuu esimerkiksi perhehoitajan lapsen sairastumisesta, hoitopalkkiota ja kulukorvausta ei makseta. Edellytyksenä omavastuuajan palkkion ja kulukorvausten maksamiselle on toimiminen **pitkäaikaisena** perhehoitajana vähintään yhden kuukauden ajan (**30 pvää**) ennen sairausloman alkua.

Perhehoitaja on oikeutettu saamaan sairauspäivärahaa omavastuuajan jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairauspäivärahan suuruisena (Sairausvakuutuslaki 1224/2004). Sairauspäivärahaa haettaessa tarvitaan lääkärinlausunto sairaudesta.

Jos hoidettavan hoito järjestyy perhekodissa sairausloman aikana, maksetaan kulukorvaus perhehoitajalle täysimääräisenä koko sairausloman ajalta.

Perhehoitokotiin tulevalle sijaiselle maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio sekä matkakorvaus. Sijainen hakee matkakorvauksen vain yhdeltä hyvinvointialueelta **kerrallaan**,

jos perhehoitokotiin on sijoitettu ikääntyneitä asiakkaita useilta hyvinvointialueilta. Matkakorvaukset tulee hakea vuorotellen sijoittavilta hyvinvointialueilta. Pyydettyessä sijaisen tulee osoittaa, miten on hakenut matkakorvauksia aiemmin vastaavissa tilanteissa.

Jos perhehoito jatkuu perhekodissa perhehoitajan sairausloman ajan ilman ulkopuolista sijaista, on perhehoitaja oikeutettu saamaan sekä sairauspäivärahan että hoitopalkkion ja kulukorvauksen. Tällöin perhehoitajan tulee sairauspäiväraihakemuksessaan (Kela) selvittää, mitä perhehoitajan tehtäviä hän on estynyt hoitamasta sairauden tai vamman johdosta sekä kuka on hoitanut hänen tehtävänsä sairausloman aikana.

9.4.2. Perhehoitajan sairastuminen, lyhytaikainen ja osavuorokautinen perhehoito

Lyhytaikaista ja/tai osavuorokautista perhehoitoa tuottavan hoitajan tulee sairastuessaan ilmoittaa sairastumisestaan ilman viivytystä hyvinvointialueen edustajalle. Mikäli poissaolo jatkuu yli kolme päivää, siitä tulee toimittaa sairauslomatodistus hyvinvointialueen edustajalle sekä ilmoitus sairausloman pituudesta perhehoidossa olevan asiakkaan omatyöntekijälle.

Lyhytaikaisen perhehoidon hoitajan sairastuessa hänelle maksetaan sovittujen hoitopäivien hoitopalkkiot korkeintaan Kelan sairauspäivärahan omavastuuajalta. Kulukorvausta ei makseta. Mikäli sairausloman ajalle ei ole sovittu perhehoitopäiviä / -jaksoja, palkkiota ei makseta. Ensisijaisesti sairausloman aikaiset lyhytaikaisen perhehoidon jaksot pyritään siirtämään toiseen ajankohtaan, jolloin palkkiota ei makseta perhehoitajalle kahteen kertaan (eli sairastumisen ajalta sovittuja hoitopalkkioita ei makseta Kelan sairauspäivärahan omavastuuajalta vaan hoitopäivien toteutuessa).

Osavuorokautinen perhehoito perutaan ja/tai siirretään sairausloman ajalta eikä Kelan omavastuuajalta makseta palkkioita.

Mikäli hoidettavan tilanteen vuoksi lyhytaikaisen perhehoidon hoitajalle tarvitaan sijaista, pyritään löytämään sijainen ja toimimaan kuten pitkäaikaisessa perhehoidossa palkkioiden maksun ja kulukorvausten osalta.

9.4.3. Perhehoitajan sairastuminen, asiakkaan kotona tapahtuva perhehoito

Asiakkaan kotona perhehoitoa toteuttavan perhehoitajan sairastuessa tulee hänen ilmoittaa sairastumisesta ilman viivytystä sekä asiakkaan omatyöntekijälle, että hyvinvointialueen yh-

teyshenkilölle. Mikäli poissaolo jatkuu yli kolme päivää, siitä tulee toimittaa sairauslomatoimitus hyvinvointialueen yhteyshenkilölle sekä ilmoitus sairausloman pituudesta perhehoitoasiakkaan vastuutyöntekijälle.

Mikäli kotona tapahtuvan perhehoidon hoitaja sairastuu, maksetaan hänelle **sovittujen käyntien** palkkiot **niiden suunnitellun pituuden mukaan** korkeintaan Kelan sairauspäivärahan omavastuuajalta, **mikäli ko. käyntejä ei siirretä toiseen ajankohtaan**. Mikäli sairausloman ajalla ei ole sovittuja perhehoitokäyntejä, palkkiota ei makseta.

Ensisijaisesti sairausloman aikaiset sovitut **perhehoitokäynnit** asiakkaan kotona pyritään siirtämään toiseen ajankohtaan, jolloin palkkiota ei korvata perhehoitajalle kahteen kertaan (siirron toteutuessa ei korvausta makseta edellä kuvatusti korkeintaan Kelan sairauspäivärahan omavastuuajalta).

Mikäli hoidettavan tilanteen vuoksi perhehoitajalle tarvitaan sijaista, pyritään löytämään sijainen **ja hänelle maksetaan perhehoidon käynneistä käynnin pituuden mukaan määräytyvä palkkio ja matkakustannukset**.

9.5. Perhehoidon toteutumisen raportointi sekä palkkioiden ja kulukorvausten maksatusaikataulu

Perhehoidon toteumaa raportoidaan Oima-järjestelmään. Käytännössä perhehoitaja tallentaa hoitopäivien / -tapahtumien kirjaukset suoraan Oimaan. Tämä vaatii perhehoitajalta tunnusten luomisen Oimaan sekä vahvan tunnistautumisen. Raportointi tapahtuu sähköisesti Oimassa eikä paperisia muutoin toimitettuja lomakkeita käsitellä.

Perhehoitajat tallentavat em. kirjaukset Oimaan viimeistään hoitojaksoa seuraavan kuun 2. päivän loppuun mennessä. Kirjauksia voi tehdä reaaliaikaisesti myös ennen määräpäivää.

Perhehoitajien palkkiot maksetaan hoitojaksoa seuraavan kuun 15. päivänä.

9.6. Perhehoitajan kuntoutus

Sopeutumisvalmennus- ja kuntoutuskurssien ajalta voidaan perhehoitajalle maksaa Kelan kuntoutusrahaa (Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista).

Kuntoutusraha edellyttää, että henkilö on estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Perhehoitajan työ katsotaan pääsääntöisesti mainituksi omaksi työksi, jos se on päätoimista. ~~Jos perhehoitaja on estynyt tekemästä omaa työtään osallistuessaan kuntoutuskurssille, hänellä on oikeus kuntoutusrahaan.~~

Perhehoitajalle ei kuntoutuksen tai sopeutumisvalmennuskurssin ajalta makseta hoitopalkkiota. Hyvinvointialueen edustajat järjestävät tarvittaessa sijaisen pitkäaikaiselle perhehoitajalle kuntoutuksen ja/tai sopeutumisvalmennuskurssin ajaksi. Kustannuskorvaukset pitkäaikaisen perhehoidon osalta maksetaan sen mukaan, missä pitkäaikaisen perhehoidon asiakas sijaisuuden aikana asuu.

Lyhytaikainen ja osavuorokautinen perhehoito perhehoitajan kotona sekä perhehoito asiakkaan kotona perutaan tai siirretään myöhemmäksi kuntoutuksen tai sopeutumisvalmennuskurssin ajalta. Mikäli asiakkaan tilanne niin vaatii, hänen palvelunsa pyritään järjestämään sijaisjärjestelyin tai muutoin.

9.7. Perhehoitajan eläketurva

Perhehoitajan eläke-eduista säädetään Julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Perhehoitajalle eläkettä karttuu kaikista hoitopalkkioista ilman alarajaa. Perhehoitajan on syytä itse olla yhteydessä eläkkeen myöntäjään ja selvittää omaan eläkkeeseensä liittyvät asiat. Lisätietoa www.keva.fi, www.tyoelake.fi.

~~Eläkkeelle siirtymisestä perhehoitajan on tiedotettava hyvissä ajoin (vähintään 2 kuukautta aiemmin) hyvinvointialueen edustajalle.~~

9.8. Vakuutukset perhehoidossa

Perhehoitajat kuuluvat hyvinvointialueen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Tämä kattaa perhehoitajat Vakuutuksen piiriin kuuluvat perhehoitajan työssä tapahtuvat tapaturmat osalta. Muihin vakuutuksiin hyvinvointialueella ei ole lakisääteistä velvoitetta suhteessa perhehoitajaan.

Hyvinvointialue ei ota tapaturmavakuutusta sijoittamalleen asiakkaalle eikä asiakasta velvoiteta ottamaan kotivakuutusta asuessaan perhehoidossa. On suositeltavaa varmistaa, että per-

hehoitajan kotivakuutus kattaa myös perheeseen sijoitetun henkilön omaisuuden vakuutuksen. ~~Perhehoidossa olevalla ei ole hyvinvointialueen ottamaa tapaturmavakuutusta. Perheeseen sijoitetun henkilön omaisuus sisältyy perhehoitajan koti-irtaimiston vakuutukseen.~~

Perhehoidossa heidettävän olevan asiakkaan mahdollisesti aiheuttamiin vahinkoihin ei sijoitavalla hyvinvointialueella ole lakisääteistä velvollisuutta ottaa vahingonkorvausvastuuvakuutusta. Vahingonkorvaus on vahingontekijän ja vahingonkärsijän välinen asia. Vahingon sattuessa asiaa voidaan selvittää yhdessä tarvittaessa yhteistyössä perhehoitajan ja sijoittavan hyvinvointialueen kanssa. On suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen ja varmistaa, että se sisältää myös perhehoidossa heidettävien olevien asiakkaiden osalta vahinkovakuutuksen.

9.9. Perhehoitajan täydennyskoulutus ja tuki

Työnohjaukseen, täydennyskoulutukseen ja mentorointiin perhehoitajalla on mahdollisuus harkinnan mukaan. Työnohjauksesta, täydennyskoulutuksesta ja mentoroinnista sovitaan aina erikseen hyvinvointialueen edustajan kanssa. Perhehoitajalle voidaan korvata muun tahon järjestämästä koulutuksesta aiheutuvia kuluja – tästä menettelystä tulee sopia aina etukäteen hyvinvointialueen yhteyshenkilön kanssa jokaisen koulutuksen osalta. (ks. Perhehoitolaki 263/2015 15 § ja Perhehoitoliiton tietopaketti: Hyvää perhehoitoa ikäihmisille, toimeksiantosuhteisen perhehoidon tietopaketti (<https://www.perhehoitoliitto.fi/perhehoito/ikaihmiset>)).

Hyvinvointialueella perhehoitajan vastuutyöntekijän tehtävänä on tukea perhehoitajaa työtätävässään.

9.10. Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveystarkastuksia. Päätoimiselle perhehoitajalle mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen on järjestettävä vähintään joka toinen vuosi. (Perhehoitolaki 15 a §).

Kanta-Hämeen maantieteellisellä alueella toimivien perhehoitajien terveystarkastukset järjestetään Oma Hämeen terveystarkastusten toimesta. Perhehoitajille lähetetään ensin sähköinen esitietokysely, jonka perusteella perhehoitaja saa joko neuvontaa tai hänet ohjataan tervey-

denhoitajan vastaanotolle. Vastaanottoja järjestetään Riihimäellä, Hämeenlinnassa ja Forsassa. Kanta-Hämeen alueen ulkopuolella asuvien perhehoitajien terveystarkastukset toteuttaa hyvinvointialueen yhteistyökumppani. Myös näille perhehoitajille toimitetaan esitietokysely, jonka perusteella ohjaututaan joko neuvontaan tai paikan päällä tapahtuvaan vastaanottopalveluun. Tarvittaessa perhehoitajia, sijainnista riippumatta, ohjataan terveystarkastuksen jälkeen oman alueen terveydenhuollon palveluihin.

~~Hyvinvointi- ja terveystarkastukset järjestetään perhehoitajan asuinkunnan terveyskeskuksessa ja sen sisältö vastaa soveltuvin osin sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta perhehoitajien terveystarkastuksesta. Tarkastuksessa käytetään omaishoitajien jaksamisen ja tuen arviointiin tarkoitettuja mittareita tai lomakkeita tarkoituksenmukaisissa määrin. Tarkastuksia järjestetään päätoimisina toimiville perhehoitajille vähintään kahden vuoden välein.~~

9.11. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus sekä oikeus tietojen saantiin

Sosiaalihuollon asiakkaita koskevat asiat ovat salassa pidettäviä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa luottamuksensuoja ja siihen liittyvät salassapitovelvoitteet ovat keskeinen edellytys hyvälle ja ammattieettisesti kestäväälle toiminnalle sekä asiakkaiden perus- ja ihmisoikeuksien edellyttämälle yksityisyyden suojalle.

Perhehoidossa lähtökohtana on salassapito asiakkaiden asioissa. Perhehoidon asiakasta koskevat arkaluontoiset asiat ja asiakirjat ovat kokonaan salassa pidettäviä ja jo tieto perhehoidon asiakkuudesta on salassa pidettävää tietoa.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) sisältää tarkemmat säädökset salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta. Vaitiolovelvollisuus pätee myös hoitosuhteen päättymisen jälkeen. Se koskee myös perhehoitajan muita perheenjäseniä ja muita perhehoitoon lyhytaikaisesti osallistuvia henkilöitä. Perhehoidossa olevaa **asiakasta** koskevat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot säilytetään asianmukaisesti lukitussa paikassa. Salassa pidettävät asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä sijoittavalle hyvinvointialueelle.

Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää ~~myöskään~~ omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Asiakasta koskevan tiedon jakamista muiden kuin hänen ja hänen laillisten edustajiensa kanssa tulee arvioida ja selvittää erikseen jokaisessa tilanteessa. Asiakkaan omatyöntekijä tukee perhehoitajaa näissä asioissa ja lisäksi apuna voi olla perhehoitajan oma yhteyshenkilö.

Perhehoitajalla on oikeus saada vastuullaan olevasta ikääntyneestä asiakkaasta hoidon kannalta välttämätön tieto. Perhehoitajalle toimitetaan turvallisen ja laadukkaan perhehoidon toteuttamiseksi ja hoidettavan toimintakyvyn seurannan turvaamiseksi mm. seuraavia ikäihmistä koskevia tietoja: kuten henkilötiedot, diagnoosit, toimintakyvyn kuvaus, ajantasainen lääkelista, lääkehoito, allergiat, ruokavalio, tarvittava seuranta (paino, laboratoriotulokset), mahdollinen elvytyskielto sekä omaisten yhteystiedot.

~~Perhehoitajaa koskee elinikäinen vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000). Tämä tarkoittaa, että perhehoidettavaan liittyviä tietoja ei saa ilmaista kenellekään sivullisille. Salassa pidettävistä tiedoista voi sivullisille antaa tietoa perhehoidettavan nimenomaisella suostumuksella tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella (edustajalla on laillinen oikeus saada tietoja).~~

9.12. Riskit ja kriisitilanteet perhehoidossa

Perhehoidossa noudatetaan tavanomaisen perhe-elämän periaatteita. Erilaiset Rajoittamis- ja väkivaltilanteiden riskit tulee ennakoida ja tiedostaa. Hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellään perhehoidossa olevan asiakkaan tarvitsema apu ja tuki päivittäiseen arkeen.

Kriisitilanteissa otetaan yhteyttä normaaleihin palveluihin (poliisi, ambulanssi) ja sen jälkeen ilmoitus tilanteesta sekä asiakkaan omatyöntekijälle että perhehoitajan yhteyshenkilölle hyvinvointialueella.

Perhehoidossa olevan asiakkaan katoamistilanteessa toimitaan seuraavasti:

- Perhehoitaja tarkastaa perhehoitokodin tilat ja pihan nopeasti.
- Jos asiakas on poistunut perhehoitokodista, katoamisilmoitus tehdään aina poliisille nopeasti, hätänumeroon 112. Katoamisilmoitusta tehdessä tulee kertoa katoamispaikka- ja aika, kadonneen henkilötiedot ja tuntomerkit.
- Katoamisilmoituksen teon jälkeen tiedotetaan asiasta omaisille ja sijoittavalle hyvinvointialueelle.

Kun **perhehoidon asiakas** löytyy, ilmoitetaan hänen löytymisestään välittömästi poliisille, omaisille ja sijoittavan hyvinvointialueen edustajille. ~~Katoaminen selvitetään perhehoitajan ja hyvinvointialueen edustajien kesken.~~ Tarvittaessa perhehoitajalle järjestetään tukea.

9.13. Ikääntyneen asiakkaan menehtyminen perhehoitokodissa

Perhehoitaja ilmoittaa **ikäntyneen asiakkaansa** ~~hoidettavan~~ kuolemasta ensin poliisille, mikäli hoidettava kuolee perhehoitokodissa. Poliisityöpari tulee käymään **paikalla toteamassa tapah-tuman**. ~~perhehoitajan kotiin, ja he toteavat hoidettavan kuoleman.~~ Samalla suljetaan pois mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja **kuljetetaan hyvinvointialueen järjestelyjen ja oh-jeistuksen mukaisesti paikkaan, missä lääkäri toteaa kuoleman**. ~~siirretään lähimpään terveys-keskukseen, jossa lääkäri vahvistaa kuoleman.~~

Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta välittömästi omaisille ja hyvinvointialueen edustajalle. **Asiakkaan** omaisiin otetaan yhteyttä **myös** hyvinvointialueelta. Perhehoitaja hoitaa yhdessä **perhehoidossa olleen asiakkaan** omatyöntekijän kanssa perhekodissa kuolemasta johtuvat järjestelyt.

Perhekodissa voidaan järjestää esim. hiljainen hetki, johon voidaan pyytää seurakunnan työntekijä mukaan. Tarvittaessa perhehoitajalle järjestetään tuki hyvinvointialueen edustajan toimesta.

10. Perhehoitoa saavan ikääntyneen henkilön asema

Sijoitus perhehoitoon valmistellaan siten, että sijoitetulla, hänen omaisillaan ja perhehoitajalla on mahdollisuus tutustua toisiinsa perhehoidon suunnitteluvaiheessa.

10.1. Hoito- ja palvelusuunnitelma

Perhehoidon toteuttamisesta, **sen kaikkien muotojen osalta**, sovitaan **asiakkaan** hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Jokaiselle perhehoitoa aloittavalle **saavalle** ikäihmiselle tehdään hoito- ja palvelusuunnitelma **ja sitä päivitetään**. Perhehoidon osalta ko. suunnitelman laadintaan osallistuvat **ikäntyneen asiakkaan** omatyöntekijä, **asiakas itse, mahdollisesti** hänen lähiomaisensa, perhehoitaja sekä tarvittavat muut **ikäntyneen asiakkaan palveluihin** osallistuvat työntekijät.

Suunnitelmaan kirjataan **perhehoitoa** koskevat tavoitteet ja niiden toteuttaminen. Hoito- ja palvelusuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään terveydentilan ja/tai toimintakyvyn muuttuessa, kuitenkin vähintään puolivuosittain.

10.2. Yhteydenpito omaisiin / läheisiin

Perhehoidossa olevalla ikääntyneellä henkilöllä on oltava mahdollisuus yhteydenpitoon omaistensa ja läheistensä kanssa. **Ikääntyneellä** tulee olla itsellään oikeus määrittellä, kenen kanssa hän haluaa olla yhteydessä. Perhehoitajan tulee tukea ja auttaa **asiakastaan** yhteydenpidossa hänelle tärkeiden ihmisten kanssa. **Perhehoitajan tulee myös auttaa ja tukea perhehoidettavaa rajoittamaan yhteydenpitoa niihin henkilöihin, joihin perhehoidettava ei halua olla yhteyksissä.**

10.3. Lääkehoidon toteutuminen perhehoidossa

Pitkäaikaisessa perhehoidossa ikäihmisen lääkehoito toteutetaan yhteistyössä kotihoidon kanssa. **Ensisijaisesti lääkkeiden jakamisessa hyödynnetään annosjakelua, mikäli asiakkaan lääkitys annosjakeluun soveltuu, kuten muutoinkin kotihoidon asiakkaiden osalta toimitaan.**

~~perhehoidossa olevan ikäihmisen lääkkeiden jakaminen toteutetaan annosjakeluna apteekissa (Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu, dnro 809/4/11, lääkkeiden annosjakelusta avohoidossa).~~

Lyhytaikaiseen perhehoitoon saapuessaan ikäihmisellä tulee olla mukana perhekotiin tullaessa ajantasainen lääkelista ja lääkkeiden tulee olla jaettuina dosetteihin perhehoitojakson ajaksi.

Perhehoidossa pistoshoitoa vaativa lääkehoito toteutetaan joko sellaisen perhehoitajan toimesta, joka on saanut asianomaisen koulutuksen ja jonka osaaminen on hyvinvointialueen toimesta varmistettu, osaamisen tason varmistaneen perhehoitajan tai kotihoidon toimesta.

Hyvinvointialue varmistaa perhehoitajan riittävän osaamisen liittyen tuetaan riittävän osaamisen saavuttamiseen lääkehoidon käytäntöihin ja lääkehoidon vaikutusten seurantaan ja seurannan osalta.

10.4. Asiakasmaksut

Pitkäaikaisesta, lyhytaikaisesta, osavuorokautisesta ja asiakkaan kotona tapahtuvasta perhehoidosta olevilta asiakkailta peritään hyvinvointialueella hallintosäännön toimeilimen vuosittain vahvistamien kulloinkin voimassa olevat vahvistetut ikäihmisten perhehoidon asiakasmaksujen mukaiset asiakasmaksut.

Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa olevilta asiakkailta peritään hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisen toimeilimen vuosittain vahvistamien ikäihmisten perhehoidon asiakasmaksujen mukaiset asiakasmaksut.

Perhehoidettavan kotona tapahtuvan perhehoidon asiakasmaksut vahvistetaan vuosittain hyvinvointialueen hallintosäännön toimeilimen päätöksellä.

Perhehoidosta, joka on järjestetty omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi, peritään asiakasmaksulain mukainen asiakasmaksu.

10.5. Perhehoidossa olevan asiakkaan yksityis- ja käyttö varat

Ikääntyneen asiakkaan, joka saa perhehoitoa, perhehoidossa olevan varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen tai hänen **edunvalvojalleen lailliselle edustajalleen (esimerkiksi edunvalvoja / edunvalvontavaltuutettu).**

Perhehoitoa saavalle ikääntyneelle voidaan hakea nimetään hyvinvointialueen toimijoiden toimesta tarvittaessa edunvalvojaa, mikäli hän ei itse kykene valvomaan etuaan ja huolehtimaan itseään tai omaisuuttaan koskevista asioista. ~~Jos hoidettavalla on edunvalvoja, tulee perhehoitajan neuvotella hoidettavan varojen käyttöä koskevista periaatteista edunvalvojan kanssa.~~ Edunvalvojan kanssa sovitaan tilin käytöstä ja käyttövaran määrästä. On suositeltavaa, että perhehoidossa olevan edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana toimii muu henkilö kuin perhehoitaja (Laki holhoustoimesta 442/1999).

~~Perhehoidettavan käyttöraha on tarkoitettu hänen yksityiseen käyttöönsä hänen omien toiveidensa mukaan.~~ **Pitkäaikaisessa perhehoidossa ikääntyneen henkilön sellaisia** henkilökohtaisia menoja, **jotka eivät sisälly hänen asiakasmaksuunsa,** ovat esimerkiksi parturi/kampaaja, jalkahoito, tapahtumiin osallistuminen (liput/pääsymaksut), **matkat /** matkojen omavastuu**osuudet** ja ~~pienet~~ hankinnat. Varojen käytöstä ja käyttöä koskevista periaatteista tulee perhehoitajan sopia asiakkaan tai hänen asioitaan hoitavan edustajan kanssa. Suositeltavaa on, että perhehoitaja dokumentoi asiakaskohtaisesti asiakkaiden käyttövarojen käyttöä.

Pitkäaikaisessa perhehoidossa **olevan ikääntyneen asiakkaan** hoidettavan perhekodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on pidettävä omaisuusluetteloa. Omaisuusluettelo laaditaan perhehoidon alkaessa ja perhehoitaja päivittää omaisuusluetteloa yhdessä **asiakkaan, hänen edunvalvojansa tai hyvinvointialueen edustajan kanssa.** Omaisuusluetteloon kirjataan ~~hoidettavan~~ **asiakkaan** varoilla kaikki yli 200 euroa maksaneet hankinnat. **Edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu voi asiakaskohtaisesti ohjeistaa omaisuusluettelon tekemistä myös em. summaa pienempiä hankintoja koskeväksi.** ~~(tai edunvalvojan ohjeen mukaisesti).~~

10.6. Perhehoidon aikana tapahtuvat matkat ja retket

Matkoja ja ~~retkiä~~ järjestettäessä **ikäntynyt perhehoidon asiakas** maksaa oman osuutensa ~~retken~~ kustannuksista **osallistuessaan.** **Perhehoidon asiakas tai asiakkaat** maksavat perhehoitajan matkakulut ja mahdolliset osallistumismaksut (esim. teatterilippu, uimahallimaksu). **Mikäli perhehoitaja saa hakea matkakustannukset hyvinvointialueelta, asiakkaat eivät osallistu matkakustannuksiin.**

Matkoista ja retkistä perhehoidossa tulee sopia erikseen hyvinvointialueen edustajan kanssa, jos perhehoitaja kuljettaa **perhehoidon asiakasta** (esim. kesäteatteriretki). ~~Jos perhehoitoja liikkuu sovitulla retkillä perhehoidettavan kanssa omalla autolla, niin perhehoitajalle maksetaan kilometrikorvaukset (0,46 euroa/km, verohallinnon päätös 2022).~~

10.7. Ikääntyneen perhehoidon asiakkaan oikeudet

Ikääntyneellä perhehoidon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun. **Asiakkaan osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta** on tuettava ja vahvistettava.

Ikääntyneellä perhehoidon asiakkaalla on oikeus tehdä saamastaan palvelusta, hoivasta ja huolenpidosta sekä kohtelusta **yhteydenotto sijoituksesta vastaavan hyvinvointialueen toimijalle, valitus sosiaalihuollon viranhaltijalle. Ikääntynyt on yhtä lailla oikeutettu tekemään muistutuksen hyvinvointialueelle tai kantelun valvontaviranomaiselle. Ikääntynyt tai hänen läheisensä voi valita mitä näistä keinoista kulloinkin käyttää / hyödyntää.**

~~Edelleen jos perhehoidettava on tyytymätön saamaansa hoivaan ja huolenpitoon tai kohteluun, hän ikääntyneellä on mahdollisuus ottaa yhteyttä hyvinvointialueen sosiaaliasiavastavaan. voi pyytää oman hyvinvointialueensa sosiaaliasiamiestä toimimaan sovittelijana, joka seuraa ikäihmisen oikeuksia ja asemaa.~~

Ikääntyneellä on mahdollisuus hakea oikaisua itseään koskeviin päätöksiin. Hänellä on oikeus hakea muutosta päätöksiin sekä kannella asiastaan sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille.

Em. keinoja voi hyödyntää myös ikääntyneen laillinen edustaja, omainen tai läheinen.

Ikääntynyttä asiakasta, hänen edustajaansa tai muuta läheistä on neuvottava **valituksen yhteydenoton, muistutuksen, kantelun tai oikaisuvaatimuksen** tekemisessä.

Perhehoitajalla on **myös** ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan perhehoidossa olevan ikäihmisen sosiaalihuollon toteutumiseen liittyvistä epäkohdista (sosiaalihuoltolaki 48 §).

10.8. Kuvauslupa

Ikääntyneen perhehoidossa asuvan henkilön valokuvaamiseen, videoimiseen ja niiden julkaisemiseen esimerkiksi **instagramissa tai facebookissa sosiaalisessa mediassa, internetissä tai lehdissä** tarvitaan **hänen oma lupansa**. Tarvittaessa lupa pyydetään läheiseltä tai **lailliselta**

edustajalta edunvalvojalta. Pelkästään asiakkaan omaan käyttöön tarkoitettuihin valokuviin ja videoihin ei tarvita erillistä lupaa.

Lupa on hyvä pyytää kirjallisena.

11. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tehtävät ikäihmisten perhehoidossa

Perhehoidossa on monia erilaisia prosesseja ja niissä erilaisia vaiheita. Erilaisilla **hyvinvointialueen** toimijoilla on **erilaisia vastuita kokonaisuudessa**. Perhehoidossa on erotettavissa esimerkiksi perhehoitajan **oman yhteyshenkilön** tehtävät suhteessa perhehoitajaan ja toisaalta **perhehoidossa olevan** asiakkaan omatyöntekijän tehtävät. Hyvinvointialueella sovitaan seuraavien tehtävien sovittamisesta työntekijöiden tehtäväkuviin. **Perhehoitoon liittyviä tehtäviä / prosesseja ovat mm.:**

- ~~uusien~~ perhehoitajien rekrytointi
- perhehoidon ennakkovalmennuksen organisointi ~~vähintään kerran vuodessa~~
 - toteutetaan Perhehoitoliiton suosituksen mukaisesti ja Perhehoitoliiton ennakkovalmennusmateriaaleja käyttäen. Valmennukseen kuuluvat valmennuspäivät, kotikäynti perhehoitajan luona, kotitehtävät, harjoitukset ja yhteinen arviointi
- perhehoitajien rekisterin ylläpito
 - kirjataan perhehoitajien henkilötunnistetiedot, tehdyt selvitykset (esimerkiksi valvontakäynnit) ja toimenpiteet sekä tehdyt toimeksiantosopimukset. Lisäksi rekisteriin kirjataan kunkin perhehoitajan kohdalle **perhehoitoa saavan asiakkaan** nimi, syntymävuosi, perhehoidon aloittamis- ja päättymispäivä sekä perhekodin sijainti kunta sekä hyvinvointialue
- perhehoitajan tukeminen ja erilaisten perhehoitajan tukimuotojen kehittäminen
 - mm. koulutuksien järjestäminen, sijoituksen alun intensiivinen tukeminen, pienryhmätoiminta, vertaistuki, hyvinvointi- ja terveystarkastusten organisointi sekä tarvittaessa yksilö- ja ryhmätyönohjauksen hankkiminen
- perhehoidon valvonta
- perhehoitajan sijaisjärjestelyistä huolehtiminen (vapaat ja mahdolliset muut poissaolot)
- erilaisten perhehoidon sijoitusprosessien toteuttaminen
- verkostoyhteistyö ja perhehoidon kehittäminen
- **hoitopalkkioiden, kustannus-, matka- ja käynnistämiskorvausten käsittely, ylläpito ja maksatus**
- perhehoitojärjestelyiden **päätymiset ja päättämiset**
- ~~perhehoitajille maksettavien palkkioiden ja kulukorvausten ylläpito ja niiden maksamiseen liittyvät prosessit.~~

Liite 1 Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ikäihmisten perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset

~~Pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Maksuluokka 1	1 314,51 €/kk	(1266,39 €/kk)
Maksuluokka 2	1 454,59 €/kk	(1401,34 €/kk)
Erityismaksuluokka 3	1 616,20 €/kk	(1557,03 €/kk)

~~Pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksettava kulukorvaus 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Ravinto	347,02 €/kk	(320,34 €/kk)
Asuminen	279,86 €/kk	(258,34 €/kk)
Muut menot	183,70 €/kk	(170,50 €/kk)

~~Lyhytaikaiselle perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Maksuluokka 1	70,03 €/vrk	(67,47 €/vrk)
Maksuluokka 2	80,81 €/vrk	(77,85 €/vrk)
Erityismaksuluokka 3	96,97 €/vrk	(93,42 €/vrk)

~~Lyhytaikaiselle perhehoitajalle maksettava kulukorvaus 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Kulukorvaus	33,58 €/vrk	(31 €/vrk)
-------------	-------------	------------

~~Osavuorokautisessa perhehoidossa maksettava hoitopalkkio 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Hoitopalkkio	alle 6 tuntia	48,49 €/hpv	(46,71 €/hpv)
--------------	---------------	-------------	---------------

~~Osavuorokautisessa perhehoidossa maksettava kulukorvaus 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Kulukorvaus	alle 6 tuntia	17,91 €/hpv	(16,53 €/hpv)
-------------	---------------	-------------	---------------

~~Perhehoidettavan kotona tapahtuva perhehoidon hoitopalkkio 1.1.2023 alkaen~~ (vuonna 2022):

Hoitoaika	alle 3 tuntia	43,10 €	(41,52 €)
Hoitoaika	3 - 6 tuntia	70,03 €	(67,47 €)
Hoitoaika	yli 6 tuntia	86,20 €/vrk	(83,04 €/vrk)

Hoidettavan kotona tapahtuvassa perhehoidossa ei makseta kulukorvausta. Hoidettavan kotona tapahtuvasta perhehoidosta perhehoitajalle maksetaan matkakorvaus 0,46 euroa/kilometri (2022 Verohallinnon päätöksen mukaisesti).